

Lausunto ympäristövaliokunnalle jakeluvelvoitelain 5§ muutoksista

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua jakeluvelvoitelainsäädäntöön ehdotetuista muutoksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Biokaasu sisällytettiin jakeluvelvoitelainsäädäntöön vuoden 2022 alusta. Suomessa tuotetulla biokaasulla on voinut täyttää jakeluvelvoitelainsäädännön kehittyneiden biopolttoaineiden lisävelvoitetta. Nyt lisävelvoitetta esitetään laskettavaksi vuonna 2024 4% tasolta 2% tasolle ja 2025 4% tasolta 3% tasolle.

MTK ei kannata lisävelvoitteen väliaikaistakaan laskemista. Lisävelvoitteen laskeminen heijastuu epävarmuutena liikennekelpoisen biokaasun investointeihin. Jos tuotantokapasiteetin investoinnit hidastuvat tai jäävät osittain toteutumatta epävarmuuden seurauksena, on sillä pidemmällä aikavälillä tarjontaa rajoittava vaikutus. Tarjonnan rajoitteet voivat johtaa korkeampiin hintoihin pidemmällä aikavälillä. Vuoden 2024 osalta MTK lisäksi huomauttaa, että on erittäin epätodennäköistä, että jakeluvelvoitteen lisävelvoitteen väliaikaisella laskemisella olisi mitään todellista merkitystä kuluttajahintoihin, koska jakelijat ovat jo joutuneet varautumaan polttoainehankinnassaan voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksiin, eikä lainsäädäntö sisällä mitään mekanismeja taata, että polttoaineen jakelijat voisivat väliaikaisesti laskevan jakeluvelvoitteen lisävelvoitteen myös kuluttajahintoihin.

Jakeluvelvoite on arvioiden mukaan keskeisin taakanjakosektorin päästöjä vähentävä politiikkatoimi. Väliaikainen ohjausvaikutuksen heikentäminen ei ainakaan helpota valtion mahdollisuuksia saavuttaa EU-lainsäädännössä Suomen valtiolle asetettuja velvoitteita.

Samassa yhteydessä tehdään Suomen lainsäädäntöön Euroopan komission perusteltuun lausuntoon liittyvät epäsuoraan maankäytön muutokseen liittyvät korjaukset. MTK huomioi myös hallituksen esityksessä todetun, että komissio on kertomuksessaan (KOM (2019) 142 lopullinen) merkityksellisten ravinto- ja rehukasvien tuotannon maailmanlaajuisesta laajentumisesta määritellyt ainoastaan palmuöljyn korkean ILUC-riskin raaka-aineeksi. Hallituksen esityksen mukaan korkean ILUC-riskin polttoaineita koskeva muutos ei vaikuttaisi jakelijoihin, sillä kansallisesta lainsäädännöstä seuraa jo nykyisin, että korkean ILUC-riskin polttoaineiksi luokiteltavia palmuöljypohjaisia uusiutuvia polttoaineita ei voi jaella Suomessa lainkaan. MTK:n näkemyksen mukaan Suomessa ei tulla jatkossakaan kasvattamaan palmuja öljyn tuotantoa varten. Toimintaympäristön ennakoitavuuteen liittyen MTK pitää tärkeänä, että korkean ILUC-riskin raaka-aineiksi ei jatkossakaan katsota muuta kuin palmuöljy.

MTK:n näkemyksen mukaan hallituksen kannattaisi kiirehtiä Orpon hallitusohjelman mukaisen jakeluvelvoitteen joustomekanismin valmistelun aloittamista. Joustomekanismi mahdollistaisi lisävaihtoehtojen tuomisen jakelijoille jakeluvelvoitteen tavoitteiden täyttämiseen. Tämä edistäisi ilmastopolitiikan kustannustehokasta kansallista toimeenpanoa.

Helsingissä 27.10.2023

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen
energia-asiantuntija

Leena Kristeri
johtava juristi